

TEKNİK ARICILIK

Arıda Çalışma Tekniği **İlkbahar Çalışmaları** **Bal Hasadı Çalışmaları** **Sonbahar Çalışmaları** **Kışlatma**

Arıcılıkta çalışılan materyal canlı olduğundan bu alanda başarılı olmanın yolu öncelikle materyalin iyi tanınması, bakımının ve yönetiminin iyi bilinmesi ve en önemlisi de iyi bir gözlemci olmaktır. Küçük bir ihmal yada dikkatsizlik o yılın tamamına yansıtacağından bedeli ağır olabilecektir.

Arıcılıkta bir yıl boyunca süren işlemler tamamen birbirlerine bağımlı dönemlerden oluşur. Bir yıllık üretim, yetiştirme ve bakım çalışmalarında elde edilen başarı bir önceki dönemde yapılan doğru tanım ve çalışmalarla elde edilir.

Kolonilerin ilkbahardaki gücü ve kışlamaları, sonbaharda yapılan uygulamalarla kışa giriş öncesindeki ana arı, arı popülasyonu ve kışlık bal stokuna bağlıdır. Sonbaharda bütün bu tedbirler alınarak kışa yeterli genç arı popülasyonu ile girebilen koloniler yeterli yiyeceği de varsa bahara sağlıklı ve güçlü bir şekilde çıkabilecektir.

ARIDA ÇALIŞMA TEKNİKLERİ VE KOVANLARIN AÇILMASI

Arıcılıkta dikkat edilmesi gereken uygulama, arılıkta dolaşırken ve çalışırken, arıdan korunmaya ve arıya zarar vermemeye özen göstermektir. Bu uygulamaları özetlersek;

Arılığa girerken yabancı kokular kullanılmamalıdır.

Arıda yapacağımız çalışmaya göre giyimde tedbirli olunmalı (maske, gerekirse eldiven giyilmeli, koyu renkli ve çok ince giyinilmemeli)

Kovan açılmadan önce körük yakılmalı ve kovan kesinlikle körüksüz açılmamalı

Kovan açılırken dikkatli ve itinalı çalışılmalı, hoyrat davranılmamalı

Koloninin kovan içi düzeni bozulmamalı, çerçeveler birbirinden aralıklı olmamalı ve yerleri değiştirilmemeli

Çalışma sırasında telaş etmeden hızlı davranılmalı, özellikle nektar akışının az olduğu dönemlerde yağmacılığa neden olmamak için açılan kovanın işi kısa sürede bitirilerek kapatılmalıdır.

İLKBAHAR BAKIM VE KONTROLLERİ

Erken İlkbahar Kontrolleri;

Kış boyunca hava koşullarından etkilenmeyen koloniler, bahar geldiği zaman yaşamlarının en kritik dönemlerine girerler ve kolonilerin daha çok bu dönemde öldükleri görülür. Bunun nedeni sonbaharda bırakılan bal stokunun bitmesi, kış öncesi popülasyonu oluşturan bireylerin yaşam sürelerini doldurmuş olması, bu dönemdeki kuluçka faaliyeti sonucu yeni doğan genç arıların kayıpların yerini dolduramaması ya da ana arının yaşlı ve verimsiz olması olabilir.

Yapılacak Kontroller:

Kovandaki arı varlığı
Ana arı kontrolü
Fazla peteklerin alınması
Arının yiyecek varlığı
Uçuş deliği kontrolü
Hastalık kontrolü
Varroa mücadelesi

Hava sıcaklığının 15 derece dolaylarına ulaştığı bahar başlangıcında ilkbahar kontrollerine başlanabilir. Bu kontrollerde öncelikle kovanda arı bulunup bulunmadığına bakılır. Arısı ölmüş kovanlar arılıktan çıkartılarak uçuş delikleri kapatılır.

Arısı yaşayan kovanlarda ise bal stoku ve ana arı kontrolü yapılır. Ana arısız kolonilere rastlanırsa, bunlar ergin arılarının değerlendirilmesi amacıyla ana arılı koloniler ile birleştirilir. Bal stoku yetersiz görülen kolonilere katı yem (kek) verilerek bu dönemdeki besin ihtiyaçları karşılanır. Eğer şerbetle besleme yapılacak ise şeker-su oranı 2/1 olmalıdır. Kovan içerisinde arının basmadığı çerçeveler var ise bunlar çıkartılarak arıların toplu ve sıkışık bir durumda olması sağlanır. Kovan uçuş delikleri kontrol edilerek geniş olanlar daraltılır. Bu dönemde kuluçka faaliyeti hızlanmadan varroa mücadelesi yapılmalıdır.

Kovan içi kontrollerde ana arının yumurtlama durumu, yavrulu çerçeve bal stok miktarı ile arı mevcudu incelenir. Böylece ballı ve boş çerçeveler tespit edilir. Sonraki kontrollerde koloni gelişme hızı takip edilir. Bu notlar her koloni için

ayrı bir karta işlenir. Yapılan kontrol sonunda, her koloninin genel durumu kayıt defterine yazılmalıdır.

İlkbahar Bakım ve Kontrolleri

Doğada polen kaynaklarının oluşması ve ortam ısısının 17C'nin üzerine çıkması ile birlikte bahar şuruplamasına başlanmalıdır. Bu dönemde su/şeker oranı 1/1 olmalı, bir hacim su ısıtılıp bir hacim şekerle karıştırılarak şurup hazırlanmalıdır. Şurup hazırlanırken şeker karıştırıldıktan sonra kesinlikle kaynatılmamasına, su kaynatılacaksa şeker karıştırılmadan önce yapılmasına dikkat edilmelidir. Bunun nedeni kaynatılan şekerli şurubun (karamelize olmuş) arının sindirim sistemine zarar vermesidir.

İlk baharda yapılabilecek işlemler:

Arı popülasyonunun gelişimini arttırmak üzere şerbetle besleme yapmak.
Kovanlara kabarmış petek vererek ana arıya yumurtlama sahası sağlamak
Arı kolonilerine ileriki dönemlerde faydalanmak üzere temel petek vermek
Uçuş deliklerini genişletmek

Suni Oğul Üretimi (Bölme)

Yeterince güçlenen bal arıları ana arı yenileme, neslin devamı, ana arıya yumurtlama ve kendilerine bal depolama alanı sağlamak amacıyla doğal olarak oğul verirler. Ancak bu işlem arıların ana nektar akımı dönemine girişine rastladığı için modern arıcılıkta verimliliği düşüren bir özellik olarak kabul edilir. Bu nedenle koloniler yeterince güçlü ise ve arı sayısı artırılmak isteniyor ise ana nektar akımı dönemi öncesinde bölme yapılarak daha kontrollü olarak arı sayısı artırılabilir.

Doğal oğulu önlemek için şu tedbirler alınabilir:

Ana arının kanatlarının kesilmesi
Oğul meyli fazla olan kolonilerle çalışmamak
Kovan havalandırmasını artırmak
Kovan serinliğini sağlayacak önlemler almak
Bal depolama ve kuluçka alanı sağlamak amacıyla bol miktarda petek vermek (oğul döneminde)
Ana arı yüksüklerinin bozulması

Bir kolonide bütün bu önlemlere rağmen oğul meyli başlamış ise bu koloninin oğul vermesi kaçınılmazdır. Bu durumda yapılması gereken işlem Bölme yöntemiyle suni oğul üretmektir.

Arılara Ballık (Kat) Verilmesi

Bal akım döneminde gelişimini tamamlayan koloniler 10 çerçeveye ulaşarak kuluçkalığı doldururlar. Bu duruma gelen kolonilere kuluçka ve bal depolama alanı sağlamak amacıyla ballık (kat) verilmelidir.

Ballık verilirken kuluçkalığın her iki tarafından ilk ve son çerçeveler, yani tamamen ballı ya da çıkmak üzere kapalı yavrulu 2 çerçeve ballığa alınarak bunların yerine kapalı yavrulu 2 çerçeve dış kenarlara kaydırılarak 2. ve 9. Çerçeve olarak temel petek takılı iki yana çerçeve yerleştirilir.

BAL HASADI VE MUHAFAZASI

Kovandaki bütün peteklerdeki balın olgunlaşmasını beklemeden balı olgunlaşan petekler kovandan alınmalıdır. Olgunlaşmış balların kovandan alınmasına bal hasadı adı verilir. Çerçevenin 2/3 'ü sırlanmış durumda ise bu çerçeve olgunlaşmış sayılır. Bal hasadı genellikle arıların yağmacılık eğilimlerinin az olduğu sabahın erken saatlerinde yapılır. Kovandan alınan ballı çerçeve taşıma sandığına konulur ve hemen üzeri bir örtü ile kapatılarak arılardan korunur.

Bal hasadının en güç yanı arıları ballı peteklerden uzaklaştırmak ve yağmacılık çıkmasını önlemektir. Ana arının ballıkta da olabileceği unutulmamalı, ona bir zarar vermemek için dikkatli olunmalıdır. Bal hasat edilen kovanda arılara yeterince kışlık bal bırakılmış olmalıdır. Bunu sağlamak için genellikle kuluçkalıktan bal hasadı yapılmamalıdır.

Balın Süzülmesi

Balın süzüleceği oda içi sıcaklık 25 - 30°C olmalıdır. Çerçeve veya petek üzerindeki sırlar sır bıçağı veya sır tarağı ile alınır. Sonra elle veya elektrikle döndürülen santrifüj (bal süzme) makinesine yerleştirilerek ballar çıkarılır. Elde edilen ballar dinlendirme tankında bekletilir. Yabancı maddelerden arındırılır ve ambalajlanır.

Balın Muhafazası

Ambalajlanmış ballar mümkün olduğu kadar ısı, ışık, nem, koku ve diğer zararlı faktörlerden uzak depo şartlarında muhafazaya alınmalıdır.

SONBAHAR BAKIM VE KONTROLLERİ

Arılarda bal hasadının yapılması, o sezonun bitmiş yeni bir sezonun başlaması anlamına gelir ki, bu dönemde yapılacak her türlü bakım ve ihmal gelecek tüm bir yıla yansiyacaktır. Bu nedenle bal hasadından hemen sonra sonbahar bakımına başlanmalıdır.

Kış İçin Gerekli Yiyeceğin Bırakılması

Kolonilere kış yiyeceği olarak bal ve polen depolanmış petekler bırakılır. Ancak petekler tamamen balla dolu olmayıp alt yarılarındaki gözler boş olmalıdır. Çünkü kışın arılar bal dolu gözler üzerinde değil, peteklerin balla dolu kısmının hemen altındaki boş gözler üzerinde salkım kurarlar

Özellikle ilkbaharda taze polen gelmeye başlayıncaya kadar ki dönemde arıların yavru yetiştirmeyi başlatıp sürdürebilmeleri için bırakılan ballı peteklerin 3-4 tanesinde aynı zamanda yeterince polen de olmalıdır. Genel kural olarak kuluçkalıktaki bal hasat edilmeyip arıya bırakılmalıdır.

Ana Arının Durumu, Zayıf Koloniler ve Hastalık Kontrolü

Yapılacak kontrollerde arı mevcudu az olan zayıf koloniler, anasız, ana arısı yaşlanmış, verimsiz ve sakat olan koloniler birleştirilmelidir. Başarılı kışlatma için mutlak surette sonbaharda bir dönem yavru üretimi sağlanarak kışa GENÇ ARI ve ANA ARI ile girilmelidir.

Yapılacak denetimlerde herhangi bir hastalık tespit edilen kolonilerde gerekli önlemler alınmalı ve tedavi edilmelidir. Sonbahar teşvik yemlemesinden sonraki kuluçka aktivitelerinin çok azaldığı dönemlerde sonbahar dönemi varroa mücadelesi mutlaka yapılmalıdır.

Bu koşullar dikkate alındıktan sonra diğer önemli hususlar ise;

Kovanların sağlamlığı gözden geçirilerek gerekirse değiştirilmeli

Kovadaki arılı, yavrulu ballı-polenli çerçeveler düzenlenerek fazla petekler alınmalıdır.

Kovanda herhangi bir hastalık ve zararlı varsa gerekli müdahaleler yapılmalı

En sondaki çerçevenin yanına bölme tahtası konularak boş kalan kısımdan soğuğun girmesi engellenmelidir

Kovanlar bir sehpa üzerine oturtulmalı

Koloniler rüzgar almayan ve mümkünse üstü kapalı bir arılıkta kışlatmaya bırakılmalı

Kovan uçuş delikleri daraltılmalı

Kovan örtü bezi soğuğu geçirmeyen bir malzemedен seçilmeli örtü beziyle kovan arasına kovanda oluşacak nemi çekmesi için gazete kağıdı örtülmeli

Kabartılmış petekler arıcıya tekrar gerekli olduğundan muhafazası çok

önemlidir. İyi muhafaza edilmeyen petekler mum güvesi ve fare gibi

zararlılarına maruz kalabilir. Petekler izole edilmiş bir odada kükürt yakılarak

çıkan dumanla fumige edilmeli.Kükürtün alevsiz duman şeklinde verilmeli, arada bir oda havalandırılarak içerde oluşan nemin çıkması sağlanmalıdır

Sonbahar Beslemesi

Kolonilere yeterince bal ve polen stoku bırakılmış olsa bile bal hasadından sonra şurupla besleme yapılmalıdır. Sonbahar yemlemesi için hazırlanan şeker şurubunun şeker-su oranı 2:1 (2 kısım şeker-1 kısım su) olmalıdır.

Koloniler kışa girerken ve kıştan çıkarken bal stokları yeterli değilse o zaman katı yem (kek) ile besleme yapılır.

Kek Yapımı

1 kısım bal 35-40C'ye kadar ısıtılarak 3 kısım pudra şekeri ile iyice karıştırılır. Elde edilen karışım 0.5-1 kg'lık poşetlere yerleştirilip, poşetin alt kısmı kesilerek arılı çerçeveler üzerine yerleştirilir. Bununla birlikte kek hazırlamada polen açığı bulunan bölge ve dönemlerde bu açığın kapatılması için süt tozu, bira mayası ve yağı tamamen alınmış soya fasulyesi unu gibi proteince zengin maddeler karıştırılarak arıların protein ve vitamin ihtiyacı karşılanabilir.

Kek hazırlama ve uygulamada dikkat edilecek husus kekin kovan içi ısısında eriyerek arıların üzerine akmayacak katılıkta ve arılar tarafından tüketilebilecek yumuşaklıkta olmasıdır.

KIŞLATMA

Arıları Kışa Hazırlama ve Kışlatma

Arıların kışlatılacağı arılık; kuzeyi kapalı güneyi açık ve mümkünse üstü kapalı yerler seçilmelidir. Açık arılıklar ise rüzgar almayan, su tutmayan ve nem biriktirmeyen yerler olmalıdır.

Kovanlar mutlaka yerden 30-40 yüksekliğinde bir sehpa üzerine konulmalıdır.

Kovan içi sıcaklık 14 C° ye düştüğünde arılar kış salkımı yaparlar salkımın merkezi 33C, dış yüzeyinde ise 5-8 C'dir. Salkımdan herhangi bir nedenle düşen arı tekrar salkıma çıkamaz ve ölür. Bu nedenle kışlatma yeri olarak arıların kış salkımını bozacak gürültü ve sestten uzak yerler seçilmelidir.

Kovanların uçuş delikleri içindeki arılı çerçeve sayısı dikkate alınarak Uygun malzeme ile daraltılmalıdır.